

in.ihned.cz/zahranici

Ve dne sedmkrát a jednou na sklonku noci se jeptišky modlí a zpěvem velebí svého Pána. A jako kdysi, na samém počátku benediktinského řádu, odcházejí pak na zahradu či na pole. Modlí se a pracují, to je jejich heslo. Klášter sv. Jana stojí v uzavřeném údolí kantonu Graubünden v místech, kde se stýkají hranice Rakouska, Itálie a Švýcarska. Se zbytkem Švýcarska je údolí spojeno jen silnicí vedoucí přes průsmyk Ofenpass, ležící ve výšce 2149 metrů. Dodnes je proto cesta v zimě často zcela neprůjezdná.

Místo pro přechod Alp

Z pověření Karla I. Velikého tu v roce 780 založil klášter churský biskup. Ví se, že zdejší mniši zajišťovali císaři přechod Alp na jih. Klášter byl původně mužským konventem a jeptišky ho začaly užívat až později. Výraz *müstair* je odvozen z latinského *monasterium* podobně jako *minstr* a znamená klášter. V dobách vzniku kláštera byla nejrozšířenější řeč v kraji rétorománština, jak o tom svědčí stará místní jména vesnic: Valchava, Fuldera a také Müstair. V současnosti zde vládne němčina, ale rétorománština – řeč příbuzná Etruskům, Ilyřům a Keltům – zůstala čtvrtou úřední řečí Švýcarska. Rétorománský název kláštera dal nakonec jméno i celému údolí Val Müstair.

Zbudovat v odlehlé části Alp klášter nebylo jen projevem zbožnosti. Karel I. Veliký totiž potřeboval zajistit strategicky důležitý přechod přes Alpy, a klášter tak od počátku sloužil jako ubytovna pro lidi putující napříč horami. Přístřeší využíval často i churský biskup, který měl část diecéze na jižní straně alpského hřebene. Dodnes se v klášteře dochovaly v horním poschodí obytného domu z 11. století bývalé biskupské soukromé komnaty. Dům, nebo spíše jakousi obytnou věž, tady nechal postavit biskup Nerbert z Churchu a vybavení místnos-

Klášter sv. Jana v Müstairu

FOTO: LUMÍR PECOLD

tí, dřevěné obklady, kazetové stropy svědčí o tom, že tu byl biskup častým hostem.

Salome s rozparkem

Když v letech 1947 až 1951 procházel klášter důkladnou renovací, byly objeveny pod přemalbami z 19. století původní karolínské fresky. První mniši sem dorazili ze severu, ale z fresek je zřejmé, že umělci, kteří vymalovali klášterní kostel, přišli z jihu. Zdejší fresky se zdají být silně ovlivněny raným benátským kostelním uměním, byzantským slohem i tradičním obrazovým uměním Říma. Stěny postavené z lomových kamenů a oblázků byly nejdříve nahozeny hrubou maltou a pak natřeny vápenným kalem. Pak začala

práce na malbě. Pro bílou barvu sloužilo vápno, používal se žlutý a rudý okr, zelená hlínka, egyptská modř i rostlinná čern. Vyobrazení Posledního soudu na západní stěně chrámu je považováno za nejstarší ztvárnění námětu vůbec.

Malby z 8. a 9. století doplnily ještě nástěnné obrazy z pozdně románské doby na východní stěně klášterního kostela koncem 12. století. Krásná Salome tu tančí v šatech s rozparkem před plnými stoly jídla a na výjevu Stětí sv. Jana Křtitele hrají hudebníci na lyru. To se asi příliš nelíbilo sestrám z přísného řádu benediktinek, které právě koncem 12. století převzaly klášter od svých bratrů a jsou zde dodnes. ●

LUMÍR PECOLD

Varhany a fresky v klášterním kostele (nahore)
Zařízení biskupské soukromé komnaty

INFORMACE

Na seznam Světového dědictví UNESCO byl benediktinský klášter sv. Jana v Müstairu zapsán v roce 1983. Klášter stojí v nejvýchodnějším cípu Švýcarska. Karolínské klášterní fresky patří vůbec k nejstarším dochovaným dílům svého druhu.
www.muestair.ch
www.valmuestair.ch

Magazín Hospodářských novin • Šéfredaktor listu: Roman Gallo • Vedení magazínu: Libor Ševčík, Jan Pergler • Grafika: Zuzana Michálková • Redakce: Dobrovského 25, 170 55 Praha 7, e-mail: in.hn@economia.cz, telefon: 233 073 118, fax: 233 072 060 • Příjem inzerce: Inzerční oddělení Economia a.s., Dobrovského 25, 170 55 Praha 7, telefon: 233 071 782 • Tisk: Moraviapress, a. s., Brěclav • Samostatně neprodejný